

Nicolai

Nr. 3 – august 2012

FESTUCE

**BIG
– SIZE MATTERS**

... fordi netværk handler om mennesker

FO-Aarhus.dk

Udgives af

FO-Aarhus' medlemsforening
Frederiksgade 78C
8000 Århus C.
Tlf.: 87 46 45 00
E-mail:
nicolai@fo-aarhus.dk

Ansvarshavende redaktør

Torben Dreier

Redaktion

Palle Vinther
Inge Madsen
Torben Dreier
Jette Bach

Oplag

4600

Layout & tryk

Opsætning & layout:
Sputnik Reklame
www.sputnikreklame.dk
Tryk:
Strandbygaard Grafisk a/s
tlf: 96 80 07 00

Nicolai

udkommer 4 gange om året. Bladet postbesørges til FO-Aarhus' kursusedtagere samt lægges frem på biblioteker og offentlige kontorer. Bladet kan også læses på vores hjemmeside .

AftenskoleKlubben

AftenskoleKlubbens formål er at udbrede folkeoplysning indenfor almene, økonomiske, politiske, sociale og kulturelle emner; samt at arbejde for de idealer som De Forenede Nationer står for, samt at sikre medlemmernes indflydelse på FO-Aarhus' virke. Ved tilmelding til et af FO-Aarhus' kurser bliver man automatisk medlem af FO-Aarhus' medlemsforening for 10 kr., som overføres fra tilmeldingsgebyret.

DEBAT

Torben Dreier

Skoleleder

KOM FRIT FREM!

BIG – size matters er overskriften for Aarhus Festuge i år. Og jeg skal love for at der er lagt op til FEST, og den bliver STOR.

Og FO-Aarhus' engagement er større end nogensinde med involvering i arrangementer mange forskellige arrangementer og desuden fornøjelsen af at huse festugerestauranten i Folkeoplysningens Hus. Længere inde i bladet vil du kunne læse mere om festugetemaet, de forskellige arrangementer og følge FO's spor. Eneste problem bliver at vælge, men det er måske en god idé at forholde sig til, om man vil lægge et minutiøst program for det man vil se eller simpelthen bare lade sig over-

raske. Uanset hvad, så god fest! I dette nummer af Nicolai kan du også læse mere om et af vores nye tiltag, nemlig KulturklubAarhus. Jeg ser Kulturklubben som én af de måder, hvorpå vi arbejder på en fornyelse af aftenskoletanken og –praksissen, for det er mit håb, at brugerne af klubben i høj grad vil medvirke til at udvikle den og give den en retning de ønsker. Som jeg ser det, er det netop brugernes involvering i vores forskellige aktiviteter der er afgørende for aftenskolens fremtid. Jeg bruger ordet involvering og ikke bare »medindflydelse«, for jeg synes der er en væsentlig forskel. Et succeskriterium for fremtiden vil nemlig være, om vi i folkeoplysningen vil være i

stand til at facilitere og animere alle dem, der involverer sig med os – til fælles bedste. Det er det vi har gjort med Idébutikken og det skal også være ånden i Kulturklubben.

Derfor vil jeg gerne komme med en helt åben invitation: har du – alene eller sammen med andre – noget du brænder for, har du en god ide, har du et godt projekt, mangler du hjælp, så henvend dig og lad os snakke om det. Vi kan støtte med mange ting: lokaler, logistik, netværk - men sikkert også noget vi ikke har haft fantasi til at forestille os endnu. Så meget desto vigtigere er det, at du kommer og fortæller os det!

KONKURRENCEN

Svarkuponen sendes/afleveres til FO-Aarhus, Frederiksgade 78C, 8000 Århus C. Du kan også sende dit svar via email til nicolai@fo-aarhus.dk . Besvarelsen skal modtages senest den 29. oktober.

Til vinderen er der 2 flasker god rødvin.

1. Hvor mange personer (inklusive receptionsdeltagere) gæstede Restaurant Mefisto i FO-Aarhus' gård sidste år i Festugen?

2. Hvem er den tidligere fodboldspiller, der medvirker i årets Aarhusamtaler?

3. Hvor mange gratisarrangementer kan kulturklubbens medlemmer deltage i?

Vinder af sidste nummers konkurrence:

Inger Spence, Kvædevej 35, 8270 Højbjerg

Svarene på konkurrencen i sidste nr. af Nicolai

1) Aarhus Stadsarkiv

2) 5 kronblade

3) 2005

Navn: _____

Adresse: _____

Foto: Alec Due

Lars Morell om Edvard Munch

Händels Messias i Vor Frue Kirke

En aften med Preben Wilhjelm

En aften med Elsebeth Egholm

KULTURKLUBBAARHUS

– et nyt tilbud for alle

Af **Palle Vinther**

Aarhus er i gang med at brande sig selv i forsøget på at blive kulturby i 2017, med det mundrette ord RETHINK, som man kan se utallige steder i det offentlige århusianske rum. Et godt brand, som uanset om det fører til en udnævnelse eller ej, er værd at bide mærke i.

Ordet signalerer aktivitet, nye tiltag og andre måder at gøre tingene på. Og det er uden tvivl meningen, at alle vi indbyggere skal tage ejerskab og føle ansvar for det vi sammen har i vores smukke by.

I FO-Aarhus synes vi også at kulturen kan bruge lidt fokus, så i efteråret starter vi Kulturklub Aarhus, hvor vi fra begyndelsen ønsker at skabe debat og forkæle medlemmerne med gode oplevelser og et varieret program.

»Vi har længe haft lyst til at engagere nogle af vores trofaste deltagere mere bredt

omkring det essentielle i folkeoplysningen, sådan at man ud over at komme og høre et spændende foredrag også lærer andre deltagere at kende og måske får lyst til at udvide bekendtskabet yderligere. Samtidig er det væsentligt, at medlemmerne får et tilhørsforhold og kan være med til at præge udviklingen af programmet fremover«, fortæller skoleleder Torben Dreier. Muligheden for at kommunikere både med FO-Aarhus og hinanden vil blive en væsentlig funktion på kulturklubbens hjemmeside, og han lægger ikke skjul på, at der heri ligger en lyst til at afprøve nye samværsformer og få en mere nær dialog med kursisterne.

Fire gratis medlemsarrangementer

At der er lagt op til debat, er der slet ikke tvivl om, når tidligere folketingsmedlem Preben Wilhjelm tager bladet fra munden. Preben Wilhjelm nød i sin tid stor anseelse i folketinget pga. af sin altid saglige tilgang til ethvert emne han beskæftigede sig med. Så selvom den

politiske modstand var til at tage og føle på, så var respekten stor for en mand, der nu har passeret de halvfjerds og stadig mener, det er vigtigt at forholde sig og være kritisk.

Og så er der lokale koryfæer, begge forfattere faktisk, som vi er stolte af at præsentere. Idéhistorikeren Lars Morell, som har skrevet adskillige kunstbøger og er en engageret foredragsholder, med et liv og en historie, man nemt kunne skrive bøger om. Elsebeth Egholm har slået sit navn fast med sine kriminalromaner om den lokale journalist Dicte, som både lever et spændende og til tider farligt liv fordi hun hele tiden bare må engagere sig. Torben Dreier tager tråden op: »Det er den ånd vi håber Kulturklubben vil være med til at stimulere, at man tør at lade sig overraske og har lyst til at være i dialog omkring emner og egne meninger i samvær med andre og samtidig have en god oplevelse.« Fjerde og sidste gratisarrangement i efteråret står i julens tegn: medlemmerne indbydes til den helt store ople-

velse, når Bachselskabet i Århus står for opførelsen af Händels Messias.

Torsdagsfrokosten

Kulturklubben er mere end gratis foredrag. Den giver mulighed for rabat på udvalgte kurser i aftenskoleprogrammet, og som noget helt nyt kan man i efteråret deltage i kulturelle torsdagsfrokoster, på steder man måske ikke kommer så tit eller ikke har nået at besøge endnu. Som medlem betaler man kun for mad og drikke, og udover hyggeligt socialt samvær får man så en kulturel oplevelse med i købet i form af et spændende foredrag, en rundvisning eller andet.

Hvis du vil læse mere om kulturklubben, få baggrundsmateriale til arrangementerne og se det fulde program kan du gøre det på

» www.kulturklubaarhus.dk eller skan QR koden her med din smartphone og læs mere om foredragene.

SAMTALER, I

– der er rigeligt for både intellekt og

Martin Krasnik

Eran Katz

Sylvia Rimats forestilling

© Michael Daugaard

© Festugen

© Laura Montaa

Når Festugen 2012 skydes i gang med det traditionelle åbningsarrangement i Ridehuset er det under overskriften "Big – size matters". FO-Aarhus' engagement som sponsor, samarbejdspartner eller støtte er i år så stor som aldrig før. Her kan du få en oversigt, hvis du vil møde os i løbet af ugen.

Af Palle Vinther

Samtalerne – aftener med stof til eftertanke

De traditionsrige Aarhus-samtaler kommer i år omkring temaer som stor magt, verdens mindste storby og ikke mindst individets forhold til fællesskabet. I alt byder Festugen og FO-Aarhus på seks Aarhus-samtaler, hvor samtalepartnere alle er markante personligheder, der med stor viden og engagement deler deres refleksioner om de udvalgte emner med publikum. Som sædvanligt er der tale om to hovedpersoner til hvert arrangement – der er jo netop tale om samtaler. Sociologen, forfatteren og samfundsdebattøren Henrik Dahl, der er meget kritisk over for det der med Aarhus som verdens

mindste storby, krydser klinger med byens stadsarkivar Søren Bitsch Christensen, og emnet er fremtidens Aarhus. Tidligere borgmester Louise Gade taler med journalist Stig Matthiesen om de store valg i livet og om at være holdspiller i et politisk univers med store egoer. Performancekunstneren Sylvia Rimats forestillings »I guess if the stage exploded ...«, danner udgangspunkt for en samtale om hukommelse – både kunstnerisk og teoretisk – med den israelske bestsellerforfatter Eran Katz efter forestillingen. Kristen Nygaard var i 1980'erne en af de bedste fodboldspillere i Europa. Efter ungdomsårene i Aarhus blev han kreatør på midtbanen i storklubben AZ 67 Alkmaar og anfører for fodboldlandsholdet under OL i Munchen i 1972. Men aarhusianeren fik aldrig den landsholdskarriere, talentet lovede, for han passede ikke ind i den form for disciplin, som Sepp Piontek forlangte. I 1994 ændrede en voldsom trafikulykke totalt livet for Kristen Nygaard, der mirakuløst overlevede. Kristen Nygaards dialogpartner er journalist Stig Matthiesen. Fænomenet magt er et centralt emne, når landets statsminister, Helle Thorning-Schmidt, møder journalist Martin Krasnik og så rundes der af i Rådhushallen den 6. september kl. 19.30, hvor litteraturens politiske potentiale er dagens emne i en samtale

MOTION OG GRILLMAD

og sanser for den, der følger i sporet på FO-Aarhus i årets Festuge.

Henrik Dahl

© Peer E.-Præstekær

Jan Guillou

© Peter Knutson

Kristen Nygaard

© Festugen

Louise Gade

© Lars Kruse

mellem den svenske forfatter Jan Guillou og hans danske kollega Olav Hergel. Guillou enorme igangværende roman-projekt 'Det store århundrede' og forholdet mellem den lille personlige historie og den store historiske historie er omdrejningspunktet.

Noget for kroppen ...

Føler man trang til at røre sig efter alle disse ord, er der godt nyt: man kan få den bedste start på hverdagene i Festugen med én times gratis morgengymnastik i Byparken (Rådhusparken/Musikhusparken). Sammen med FO-Aarhus og Ældre Sagen tilbyder Aarhus Festuge nemlig byens »voksne« undervisning i yoga, Qi gong og klassisk gymnastik, så også kroppen bliver gearet til festuge. Programmet ser sådan ud: mandag: qi gong, tirsdag: yoga, onsdag: gymnastik, torsdag: gymnastik og fredag: yoga – altså et varieret program, der som en ekstra bonus giver mulighed for at prøve motionsformer, man kun har hørt om.

... og noget for maven

Skulle man blive lidt brødflov oven på anstrengelserne, er der mulighed for at stille sin sult i samme Bypark, nemlig i FO-Aarhus' gård i Vester Allé 8. Her huserer nemlig hele ugen Restaurant Mefisto, der igen i år vil diske op med lækre retter. Det er indehaver Lars

Kyllesbech, der leder slagets gang i et samarbejde med Århus Produktionsskole. Og det bliver noget af en prøve, som en håndfuld elever udsættes for, når de under Aarhus Festuge skal bispise de sultne. Sidste år serverede man for ca. 5.000 udover de 1.000 gæster, der var med til gallareceptionen, og i år forventer man endnu større søgning.

»Det er jo en rigtig god mulighed for vores elever. De får en kæmpemæssig oplevelse og et indblik i kokkebranchen. Forhåbentlig får de også hver især en succesoplevelse, som de kan tage med sig videre gennem livet«, siger en forventningsfuld forstander på Århus Produktionsskole Claus Bentsen. De skal arbejde i Restaurant Mefistos pop-up-restaurant, Festugegrillerier, sammen med restaurantens egne kokke, og udover at vi alle kan nyde godt af deres anstrengelser, har arrangementet også et formål for produktionsskolens elever. På produktionsskolen får de mulighed for at prøve forskellige praktiske fag af, som kan hjælpe dem med at blive afklaret om en uddannelse.

»I restaurationsbranchen er gåpåmod, engagement, hårdt arbejde og øje for kvalitet alt-afgørende. Man behøver ikke fine titler og eksamensbeviser. Ved at engagere de unge i Festugen giver vi dem et indblik i arbejdet i køkkenet, når det går

rigtigt stærkt, og det vil forhåbentlig give dem endnu større lyst til at fortsætte ad kokkevejen,« siger Lars Kyllesbech.

Filmfestival

FO-Aarhus og Festugens filmfestival Filmlab Aarhus indledte i samarbejde med Filmlab Aarhus jagten på den gode filmidé og opfordrede derfor filmtalenter på alle niveauer til at deltage i talentkonkurrencen Talentlab 2012.

»Med Talentlab 2012 forventer vi at modtage gode historier fra uventede kanter – både fra ubeskrevne og etablerede filmskabere og meget gerne fra talentfulde historiefortællere fra beslægtede genrer. Det er ikke erfaring, baggrund, CV eller netværk, men kun den originale og velbeskrevne ide, der tæller, når vinderen skal findes,« hed det i pressemeddelelsen, hvor konkurrencen blev præ-senteret.

Den bedste idé sættes i produktion med Talentlab-prisen på 25.000 kr. i ryggen, og den færdige vinderfilm får premiere under Aarhus Festuges filmfestival »Filmlab Aarhus« i september.

Øj – det' for børn!

Aarhus Festuge kommer igen i år til at summe af liv og løjer for børnefamilierne. De kan i Byparken blandt andet se frem til en ny kæmpe lyslabyrinth, børneteater, børnegourmet-

mad, fremtidsteknologi og Familiesøndag i Tivoli Friheden. Børnenes Bogdag finder sted i Ridehuset 1. september 2012. Dagen igennem indtager den ene børne- og ungdomsforfatter efter den anden scenen, hvor de igennem fortælling og snak med publikum vil åbne deres forfatterskaber. Man kan blandt andet møde Kenneth Bøgh Andersen, som vil fortælle om fantasy-serien Den Store Djævelkrig og om Antboy - Danmarks sejeste superhelt - der netop er vendt tilbage. Der er også mulighed for at deltage i forskellige skriveworkshops, lege ordlege og opleve Katrine Faber og Aksel Striim fortælle gennem ord og musik.

Børnenes Bogdag er startskud-det på litteraturfestivalen »Vild med ORD«, som for første gang afvikles som en del af Aarhus Festuge. 'Vild med ORD' finder sted 1.-4. september i Ridehuset. Målgruppen for Børnenes Bogdag er børn og unge i folkeskolealderen. Se mere om 'Børnenes Bogdag' og det fulde festivalprogram på FO-Aarhus partnerens egen hjemmeside www.vildmedord.dk.

- alt i alt er der altså lagt op til en varieret og spændende uge, hvis man følger FO-Aarhus sporet.

God fornøjelse!

Den 4. juli holdt Idébutikken sin officielle åbning. Det faldt sammen med Verdensbilleder, og det blev en hyggelig og velbesøgt eftermiddag og aften – både i butikken og udenfor på gaden.

FO-Aarhus, Aarhus Tech og Bakken Bears er gået sammen om at gøre noget ved **manglen på praktikpladser** til unge. Den primære målgruppe for projektet er unge, det ikke er lykkedes selv at finde en praktikplads, men projektet vil også sætte ind overfor virksomhedernes ansatte, der kan have gavn af et fagligt løft i form af undervisning, på enten ordblinde- eller FVU niveau, og dermed opnå et kompetenceløft, der kan medvirke til at sikre fastholdelse. I første omgang har **Bakken Bears' sponsornetværk**, der tæller omkring 200 virksomheder, givet hinanden og projektet håndslag på, at de vil lægge sig i selen for at gøre noget ved de unges problemer med at komme videre i uddannelsen.

Beskæftigelsesforvaltningen har bedt eleverne på **Det Kreative Værksted** om at give **forvaltningens telefonpolitik** et mere venligt og imødekommende lay-out. Telefonpolitikken er udarbejdet af en tværfaglig arbejdsgruppe i sommeren og efteråret 2011. Den har efterfølgende været behandlet internt, og blev endelig tiltrådt i februar 2012. Det kom der en festlig folder ud af. Tre af eleverne var sammen med deres lærer, Johanna Ludvigsen, efterfølgende på besøg i forvaltningen på Jægergården for at se, hvordan folderen nu bliver brugt i praksis.

De fem daghøjskoler i Aarhus – Kompetencehuset, Gimle, Byhøjskolen, IDA og AOF – vil være i front når regeringens initiativ med en **Flexuddannelse** sættes i søen. I samarbejde med Jobcenter Aarhus planlægges et **uddannelsesforløb på daghøjskolerne**, der finansieres over beskæftigelsesmidlerne til aktiverede, og som udvikles, så det kan matche kravene til de uddannelsesforberedende forløb i den kommende fleksuddannelse. En af kongstankerne er, at der tilknyttes en vejleder fra uddannelsens start, som følger den unge gennem hele uddannelsesforløbet, uanset hvor de enkelte dele af fleksuddannelsen gennemføres. Det skal hjælpe med at mindske risikoen for, at de unge falder igennem i forbindelse med overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse.

Foto: Lars Pallesen

Jordemoder **Pamm Mielcke**, underviser og blogger på FO-Aarhus' temaside om **graviditet og fødsel**, kan nu føje en ny titel på sit visitkort. Hun er nemlig nyuddannet – som den første i Danmark – som certificeret instruktør i systemet **Dunston Baby Language**. DBL bygger på en teori om, at der i de lyde, et barn giver lige før gråden, ligger der nogle vigtige informationer. Man kan identificere 5 lyde, der hver er

et udtryk for fem forskellige behov. Lydene er reflektorisk betingede, fx vil behovet for mad udløse mund- og tungebevægelser der svarer til suttereflekser, og tilsat lyd vil babyen udstøde noget, der lyder som et »næææ« lige før gråden. Pamm Mielcke holder de første kurser for nybagte forældre i efteråret. Se kataloget eller temasiden på fo.dk for nærmere oplysninger, eller tilmeld dig nyhedsbrev på jb@fo-aarhus.dk, så vil du blive løbende informeret om nye aktiviteter.

Æbler året rundt

Af Sussie Pagh, biolog

August er måneden, hvor de første sommeræbler modner. Det er måneden, hvor det skal vise sig, om sommeren har været god i forhold til at få en god æblehøst.

Mange vejrforhold skal i virkeligheden være i orden næsten et helt år før æblerne plukkes for at få en optimal æblehøst. Grunden til en god æblesæson lægges allerede i efteråret året før. Et varmt efterår danner fundament for mange blomster på træerne det følgende forår. Et mildt forår uden pludselige frostdage så blomsterne og befrugtningen ikke skades, og en sæson med passende regn og sol skal der til, for at æblehøsten blive god. Så når man står her i august og betragter mængden af æbler på træerne, og glæder sig til at sætte tænderne i de første sommeræbler, kan man lige lade tankerne gå tilbage til sidste efterår, foråret og sommerens forløb i forhold til den mængde æbler som er på træerne. Jeg tænker også altid på de ting, jeg selv kunne have gjort, fx have sørget for at æbletræerne ikke skulle konkurrere med græs og andre planter om regnvand, ved at holde et område omkring

stammen fri for andre planter, sørge for at gøde træerne en smule, og sørge for at tynde ud i de æbler, som ikke ser så gode ud, eller er angrebet af skurv.

Men når man nu har en travl hverdag, ender det altid med at sommeren går, og så er jeg glad for at de æbletræer, jeg har, er nogle robuste sorter, som klarer at sætte god og rigelig frugt trods min manglende omsorg.

Det første æbletræ, som har modne æbler i min have, er Guldborg. Det er en gammel dansk sort, som er opkaldt efter landsbyen Guldborg på Fyn. Det er ikke et helt almindeligt æble i haverne mere, men et dejligt spiseæble. Guldborg er lidt kegleformet, svagt kantet og ikke så stort. Farven er lysegul, og hvis æblet får sol, får de ældste sorter fine røde striber. Æblekødet er sprødt og meget saftigt. Guldborg er modent allerede midt i august. Æblet egner sig bedst til at spise med det samme. Æblet holder ikke længe i en skål i stuen, og er svært at opbevare.

Også Discovery er modent fra midten af august til sidst i august. Discovery er ikke et dansk æble. Det stammer fra Suffolk i England, men det er trods sin lidt langsomme

vækst et hårdført træ og det giver lige så meget frugt som mine gamle danske æblesorter. Discovery er en forholdsvis ny sort, udviklet i 1962, formentlig som en krydsning mellem æblerne Worcester Pearmain og Beauty of Bath". Discovery kom først til Danmark omkring 1980, hvor det meget hurtigt blev populært, og ikke uden grund. Som regel kan jeg ikke vente, og de første discoveryæbler, får jeg altid plukket lidt for tidligt. Heldigvis er der nok æbler til, at de fleste når

at blive modne. Et modent discovery æble er højrødt, og det smager sødt og aromatisk. Frugtkødet er sprødt og saftigt og er delvist rødt. Det gør æblet delikat at bide i.

Selvom spiseæblerne, som man kalder de tidlige æbler, også kan bruges til æblekager, æblegrød og saft, så ynder jeg at spise dem, helt friskplukkede fra træerne og så venter jeg med æbleopskrifterne, til madæblerne modner lidt senere på efteråret.

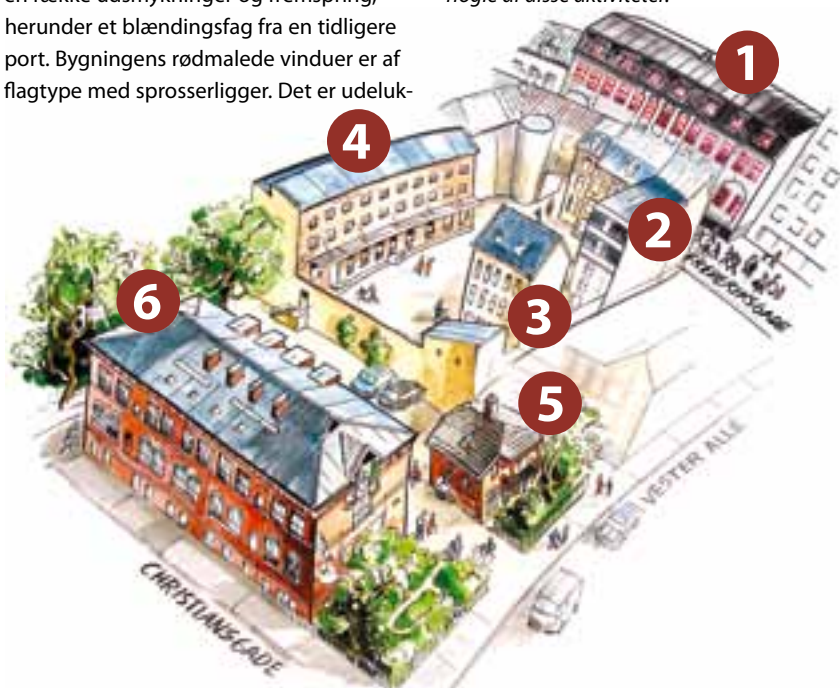
FO-Aarhus Fordi netværk handler om mennesker

EN BY MED VOKSEVÆRK

Som det fremgik af det forrige nummer af Nicolai, blev FO-Aarhus tidligere domicil i Guldsmedgade 25 solgt og ejendommen Frederiksgade 79 - kaldet Herskinds Gård – samtidig købt. Herskinds Gård er opført i 1850 og er fredet. Det er en 3-etagersbygning i klassisk stil med mansardtag med kviste. Bygningen har pudset facade med en række udsmykninger og fremspring, herunder et blændingsfag fra en tidligere port. Bygningens rødmalede vinduer er af flagtype med sprosserligger. Det er udeluk-

kende forhusets 1.309 kvm., som FO-Aarhus rykker ind i. Herved forøges FO-byens areal med ca. 20 %.

Illustrationen viser den samlede FO-by og de aktiviteter, der hører hjemme i de forskellige bygninger. I årets sidste Nicolai, der udkommer den 21. november, vil vi sætte fokus på nogle af disse aktiviteter.

- 1 Frederiksgade 79** Zoneterapeutskolen Logos (1. sal) **2 Frederiksgade 78A** Frederiksgade 78A: Idébutikken (gadeplan), ES Sprogskole (1. sal), FVU og Jobvækst og Triple-U (2.+3. sal) **3 Frederiksgade 78B** Davadasi (kælder), Mandala (2. sal). **4 Frederiksgade 78C** Reception og administration (dør 2, stuen), Regnskabsafdelingen (dør 2, 1. sal), Det hele Menneske (dør 1, 2. sal). **5 Vester Allé 8** Aarhus Retshjælp. **6 Vester Allé 8** Café Nicolai, motionsrum, pedeller (kælder), Ældre Sagen (niveau 1), Stress- og depressionshåndtering, undervisning, FVU, Gimle (niveau 2), Jobværksted (niveau 3).